

Nr 112.

Ankom till riksdagens kansli den 10 maj 1921 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om anslag till en överpostiljonsbefattning åt förste postiljonen Johannes Andersson Almén.

(4:de avd.)

I en inom andra kammaren väckt motion (nr 147), vilken hänvisats till statsutskottet för förberedande behandling, har herr *C. Lovén m. fl.* hemställt, att riksdagen måtte anslå erforderligt belopp till en överpostiljonsbefattning åt förste postiljonen Johannes Andersson Almén, med rätt för honom att fortfarande innehava den tjänstgöring, han nu bestrider.

I motionen redogöres för ett Almén under tjänsteutövning övergången våld, varav följt stadigvarande men å hälsan, vilket motionärerna emellertid anse icke böra lägga hinder i vägen för den för Almén föreslagna befordran. Nämda redogörelse är av följande lydelse:

»Den 18 mars 1907 blev postiljonen Johannes Andersson Almén under tjänstgöring i postkupé å linjen Malmö—Simrishamn utsatt för rån och mordförsök, i det att, då det postförande tåget befann sig mellan Staffanstorps och Djurslöfs stationer, två personer inträngde i postkupén och avlossade revolverskott, av vilka tre träffade Almén i huvudet, varjämte rånarna tillgrepo åt posten anförtrödda värdeförsändelser till belopp av 5,254 kronor 81 öre. Förutom det att Almén genom det honom övergångna våldet råkat i livsfarlig sjukdom, åsamkades honom stadigvarande svårt men å hälsan. Vid röntgenfotografering har nämligen befunnits, att tre kulor kvarsitta i ansiktets djupare delar, och han besvärar ofta av huvudsmärtor och trötthet.

Genom Torna och Bara häradsrätts utslag den 25 juli 1907, mot vilket utslag besvär ej blivit anförda, ådömdes förövarna av brottet straff-

arbete på livstiden och förpliktigades bland annat att i skadestånd till Almén utgiva 550 kronor samt 300 årligen för minskad arbetsförtjänst. Enär de dömda saknade tillgångar, har Almén icke tillgodokommit något av vad honom blivit tillerkänt.

Efter postrånet åtnjöt Almén på grund av det honom övergångna våldet tjänstledighet tiden $19\frac{1}{3}$ 1907— $31\frac{1}{12}$ 1909. Den 1 januari 1910 återinträdde Almén i tjänstgöring och placerades såsom t. f. förste postiljon inom samma postkupé, där han tjänstgjorde vid postrånet. Den 1 april 1910 befordrades Almén till förste postiljon med samma tjänstgöring som förut, och numera tjänstgör Almén som förste postiljon å linjen Malmö—Genarp.

Med anledning av väckt motion medgav 1918 års riksdag, att Almén finge, räknat från det år våldet förövades, under sin återstående livstid å postverkets pensionsstat uppbära ett årligt understöd av 300 kronor. Almén har även tillerkänts medaljen: »För nit och redlighet i rikets tjänst».

Beträffande vad motionärerna i övrigt i ärendet anført, får utskottet hänvisa till motionen.

Det Almén av riksdagen beviljade understödet synes närmast hava varit avsett att bereda Almén gottgörelse för mistade biinkomster. Såsom posttjänsteman uppbar han vid denna tidpunkt samma avlöning, som torde hava tillkommit honom, om han icke utsatts för ovannämnda skador.

Beträffande ifrågavarande motion har utskottet erhållit från generalpoststyrelsen i vederbörlig ordning införskaffat yttrande, vilket som bilaga fogats vid detta utlåtande (Bil. A).

Även om utskottet finner det vara en naturlig gärd av billighet, att staten, i den mån det är möjligt, gottgör ifrågavarande förste postiljon, J. Almén, för de skador, han i självupppoffrande pliktuppfyllelse utsatt sig för vid ovannämnda råntillfälle, kan utskottet dock icke tillstyrka det motionsvis gjorda förslaget att på denna grund inrätta en överpostiljonsbefattning åt Almén. I ärendet har upplysts att Almén knappast skulle vara i stånd att fullgöra de åligganden, som äro förenade med en sådan befattning. Även om, såsom av utredningen synes framgå, detta förhållande förorsakats genom det Almén under tjänsteutövning övergångna våldet, kan det icke bortses ifrån att hans befordran till befattningen torde komma att innebära ett åsidosättande av de fordringar på förmåga att uppehålla tjänsten, som enligt utskottets mening böra

*Utskottets
yttrande.*

såsom en oftergivlig förutsättning upprätthållas även vid utnämningar av nu ifrågavarande slag. Det har också synts utskottet ingiva betänkligheter att på detta sätt inrätta en tjänst, som icke erfordras för arbetets behöriga gång, utan vars tillkomst skulle vara påkallad av andra orsaker.

Av generalpoststyrelsen har ifrågasatts om icke, för det fall att någon ytterligare gottgörelse befundes böra lämnas Almén, detta borde ske genom ett ytterligare tillägg till det understöd på 300 kronor för förlust i biinkomster, som genom beslut vid 1918 års riksdag, på tillstyrkande av bankoutskottet, redan beviljats honom. Huruvida denna form för ersättning bör ifrågakomma eller om någon annan utväg för Alméns ytterligare gottgörande bör anlitas, anser utskottet icke i detta sammanhang böra komma under omprövning, utan torde frågan härom böra underkastas närmare utredning. Det vill dock synas utskottet stå i överensstämmelse med billighetens krav, att Almén redan för innevarande år, i avvaktan på den utredning rörande ytterligare gottgörelse åt Almén, som således enligt utskottets mening bör verkställas och det beslut, som av densamma kan komma att föranledas, beredes tillfälligt ökat understöd i enlighet med de grunder, som av generalpoststyrelsen i dess i ärendet avgivna utlåtande angivits; och vill utskottet hava uttalat, att från riksdagens sida intet synes vara att erinra mot en sådan åtgärd.

Av vad utskottet sålunda anført framgår, att även om utskottet ansett sig böra uttala sin anslutning till det med motionen avsedda syftet nämligen ett gottgörande i möjligaste mån av de skador, för vilka Almén utsatts, utskottet dock icke funnit sig kunna biträda det förslag motionärerna i detta hänseende framställt.

Utskottet får därför hemställa,

att herr Lovéns m. fl. i ämnet väckta motion icke må vinna riksdagens bifall.

Stockholm den 10 maj 1921.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Bilaga A.

Till riksdagens statsutskott.

Jämlikt en av kungl. kommunikationsdepartementet den 18 nästlidne mars till kungl. generalpoststyrelsen avläten ämbetsskrivelse har Kungl. Maj:t anbefallt styrelsen att till Eder avgiva utlåtande över en inom andra kammaren väckt motion, nr 147, om beredande av medel till en överpostiljonsbefattning åt förste postiljonen Johannes Andersson Almén. Med anledning därav får styrelsen anföra följande.

Motionärerna anse, att en orättvisa begåtts mot Almén, då han icke befordrats till den av honom sökta överpostiljonsbefattningen, oaktat han ej kunde bestrida denna. Då vid befordringar grundlagsenligt skall fästas avseende ej endast vid förtjänst utan även vid skicklighet, varmed måste avses förmåga att bestrida de befattningar, om vilka det är fråga, torde emellertid Almén icke rättsligen hava kunnat befordrats till befattningen. Om han hade befordrats till denna, hade för övrigt det missförhållandet uppstått, att annan tjänsteman måst uppehålla befattningen utan att få åtnjuta med densamma förenad lön.

I motionen är det emellertid ej vidare fråga om att bereda Almén anställning å någon fast överpostiljonsbefattning utan går motionen ut på att bereda honom anställning å en personlig sådan befattning. Mot en dylik anordning möter måhända intet rättsligt hinder. Alméns anställande å en personlig överpostiljonsbefattning, med vilken hans nuvarande förste postiljonsgöromål vore förenade, skulle ej heller medföra det missförhållande, som skulle uppstå, om han befordrades till en fast överpostiljonsbefattning. Hans lön, som nu utgör 3,408 kronor för år, skulle genom en sådan anordning ökas till 3,816 kronor för år.

Det synes dock Styrelsen, som om, därest någon gottgörelse utöver det Almén redan tilldelade understödet anses böra beredas honom för de skador, som tillfogats honom vid det honom övergångna våldet, denna gottgörelse lämpligen borde beredas honom på annat sätt än genom hans anställande å en personlig överpostiljonsbefattning. Det Almén tilldelade understödet har, enligt vad som framgår av den vid 1918 års riksdag inom andra kammaren väckta motionen nr 139, endast avsett att vara ersättning för den förlust i biinkomster, som åsamkats honom genom våldet. Understödsbeloppet, 300 kronor årligen, har visserligen numera ökats genom dyrtidstillägg, som för närvarande uppgår till 273 kronor för år. Med hänsyn till de, lyckligtvis så gott som enastående förhållanden, under vilka Almén erhållit sina skador, torde det emellertid vara billigt, att understödet höjdes med det belopp, motsvarande det, varmed hans lön skulle ökas, om han befordrades till överpostiljon, eller med 408 kronor för år. Jämväl å detta belopp skulle givetvis utgå dyrtidstillägg enligt vanliga regler.

Stockholm den 1 april 1921.

Kungl. generalpoststyrelsen.

JULIUS JUHLIN.

JACQUES PRAMBERG.

August Broberg.